Feitenkaart discriminatie 2007, regio Midden- en West-Brabant

Meldingen van discriminatie

Discriminatie betekent letterlijk onderscheid maken. Maar niet ieder onderscheid staat gelijk aan discriminatie. De wet bepaalt welk onderscheid wel of niet geoorloofd is. Wettelijk gezien wordt alleen onderscheid op de volgende gronden gerekend tot ongeoorloofd onderscheid (=discriminatie): herkomst, nationaliteit, godsdienst, sekse, seksuele gerichtheid, leeftijd, handicap, levensovertuiging, politieke overtuiging, burgerlijke staat en arbeidsduur. De onderstaande tabellen zijn gebaseerd op de discriminatie-ervaringen die bij RADAR Midden- en West-Brabant zijn geregistreerd.
In 2007 ontving RADAR Midden- en West-Brabant 345 klachten en meldingen van discriminatie. Naast de klachten en meldingen die rechtstreeks bij RADAR worden gemeld, registreert RADAR Midden- en West-Brabant ook discriminatieklachten, die bij de politie worden gemeld, meldingen van discriminatoire graffiti die bij de centrale meldpunten van de gemeenten binnenkomen en signalen van discriminatie in de lokale media[1].

Bij RADAR Midden- en West-Brabant zien we de afgelopen zes jaar uiteenlopende aantallen discriminatieklachten en -meldingen. De aantallen per jaar schommelen tussen de 154 en de 426. Dit is onder andere te wijten aan een verandering van het formele werkgebied van RADAR[2]. RADAR Midden- en West-Brabant is inmiddels formeel werkzaam in Breda, Roosendaal, Tilburg, Moerdijk, Geertruidenberg en Werkendam. Hiernaast voorziet het antidiscriminatiebureau ook alle andere Midden- en West-Brabantse gemeenten, die niet tot het formele werkgebied behoren (de zogenaamde witte-vlekken-gemeenten) van een beperkt takenpakket.

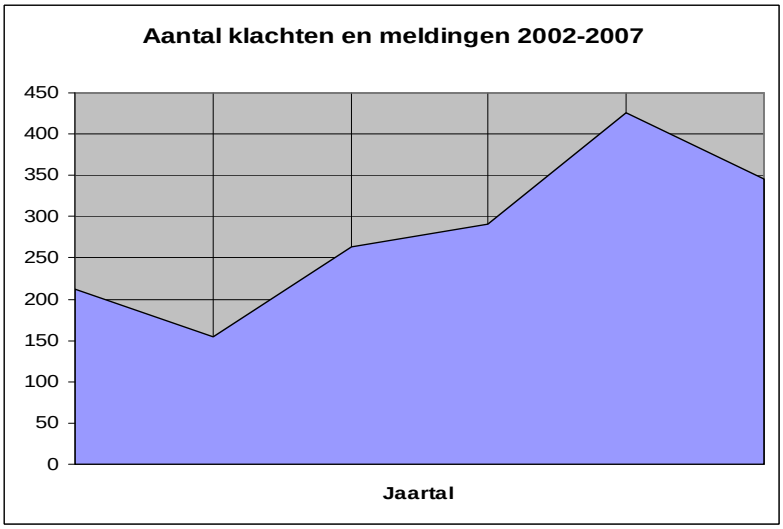

In vergelijking met 2006 (n=426) zijn in 2007 minder klachten en meldingen van discriminatie geregistreerd. Deze afname is op alle meldplekken geconstateerd. Ook bij de politie en bij de andere centrale meldpunten is in 2007 minder vaak melding gedaan van discriminatie dan in 2006. De afname van het aantal klachten en meldingen lijkt een

[1] Hierdoor is het niet uitgesloten dat klachten en meldingen meervoudig worden geregistreerd (b.v. bij de politie én bij RADAR én bij de centrale meldpunten)
[2] Omwille van de leesbaarheid wordt RADAR Midden- en West-Brabant soms aangeduid als RADAR. Het gaat in deze publicatie echter uitsluitend om gevallen bij RADAR Midden- en West-Brabant.

regionaal fenomeen; ook in Zuid-Oost-Brabant zijn in 2007 minder discriminatiezaken geregistreerd.[3]

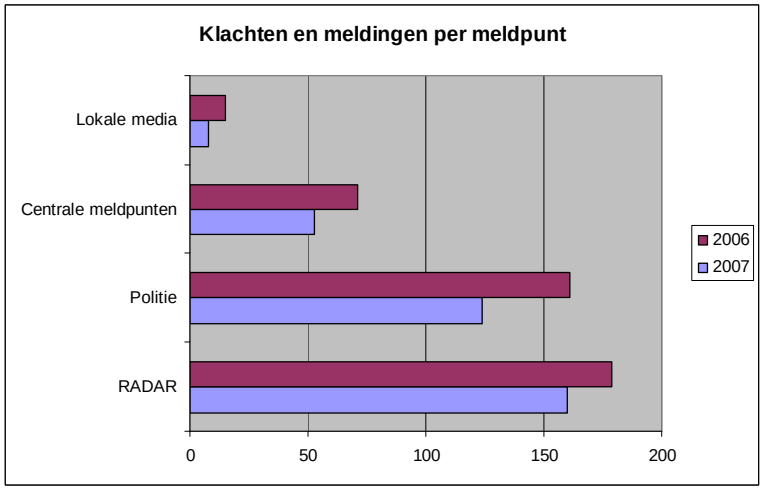

Aard

Discriminatie uit zich in veel verschillende vormen. In 2007 hadden de meeste klachten betrekking op vijandige bejegening. Discriminatoire leuzen, pamfletten, stickers, graffiti en posters die zich richten tegen minderheden (n=86) kwamen in deze categorie vaak voor, evenals klachten en meldingen over belediging (n=74).

Rond 30% van de klachten en meldingen ging over omstreden behandeling. Hiervan hadden 69 zaken betrekking op een weigering van toegang, dienst of betrekking. 33 Klachten en meldingen hadden betrekking op de toepassing van regels.

Vergeleken met de andere RADAR-regio's is het aantal klachten met betrekking tot 'fysiek geweld' in Midden- en West-Brabant schrikbarend hoog (n=23). Bij 18 van de 23 zaken gaat het om rassendiscriminatie. Het gaat hierbij om zaken zoals het pesten en fysiek lastigvallen van een vluchtelingengezin. Het aantal klachten en meldingen over bedreigingen (n=10) is ongeveer even hoog als in 2006.

Aard van de discriminatie	Aantallen 2007
Bedreiging	**10**
Geweld	**23**
Geweld	16
Poging tot geweld	4
Onbekend	3
Omstreden behandeling	**122**
Weigering toegang/dienst	69
Toepassing regels	33
Onbekend	20
Vijandige bejegening	**173**
Belediging	74
Leuzen /Pamflet	87
Onbekend	12
Overig	**17**
Totaal	345

[3] Provinciale Monitor Discriminatie Noord-Brabant 2007

Bij een vergelijking van de bij RADAR Midden- en West-Brabant en bij de politie binnengekomen klachten en meldingen valt op dat bij RADAR meer meldingen binnenkwamen over omstreden behandeling. De politie ontving meer meldingen over vijandige bejegening. Bij beide meldplekken werd precies even vaak melding gedaan van gewelddadige incidenten (n=11).

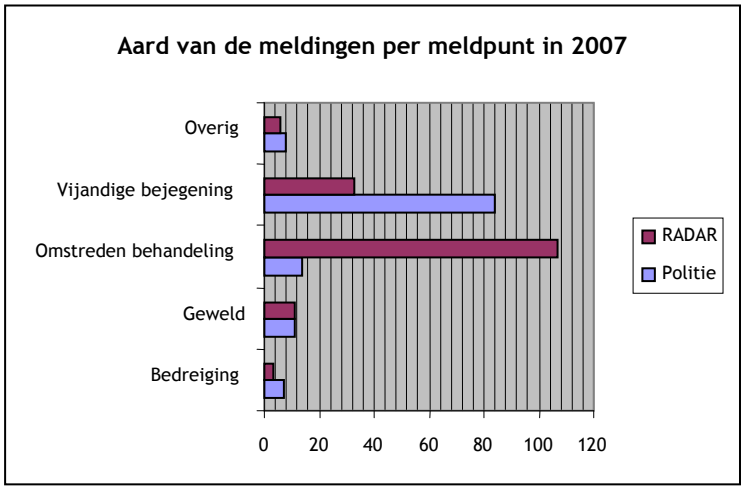

Discriminatiegronden

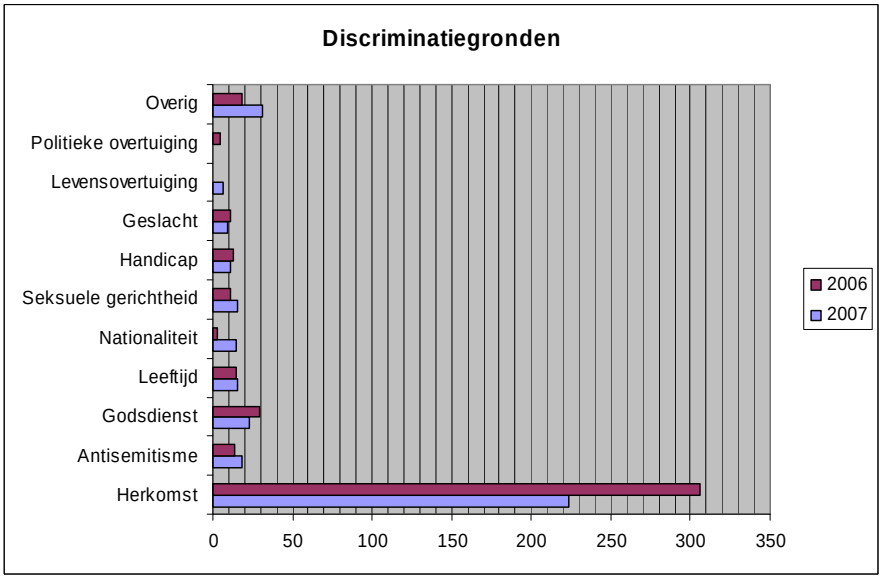

In 2007 hadden de meeste klachten en meldingen betrekking op discriminatie op grond van herkomst (n=224). Toch is het aantal klachten in deze categorie met 11% gedaald ten opzichte van 2006. 23 Meldingen komen voort uit discriminatie op grond van godsdienst. Hierbij ging het in de meeste gevallen om discriminatie van moslims. Tweemaal werd een moskee beschadigd en vijf keer voelden moslima's zich gediscrimineerd vanwege hun hoofddoek. RADAR heeft tevens drie meldingen ontvangen van autochtone Nederlanders die zich achtergesteld voelden ten opzichte van moslims. Ook werd in 2007 18 maal melding gedaan van antisemitisme. Vergeleken met de andere werkgebieden van RADAR werd in Midden- en West-Brabant verhoudingsgewijs vaak melding gedaan van antisemitisme. Sommige meldingen hadden betrekking op antisemitische graffiti of uitingen (b.v. het brengen van de Hitlergroet tijdens dodenherdenking). Er werd echter ook geweld jegens een joodse scholiere gemeld.
Over leeftijdsdiscriminatie kwamen 16 meldingen binnen. In de meeste gevallen ging het om arbeidsmarkt- of horecadiscriminatie van ouderen. Eén melder voelde zich gediscrimineerd op grond van zijn jonge leeftijd, omdat hij geweigerd werd bij een horecagelegenheid.

Discriminatie op grond van seksuele gerichtheid werd 16 maal gemeld. In het tweede gedeelte van deze factsheet vindt u een uitgebreide analyse van de klachten en meldingen op grond van seksuele gerichtheid.
15 Maal werd melding gedaan van discriminatie op grond van nationaliteit. Hier gaat het relatief vaak om meldingen over discriminatie van niet-Nederlandse Europeanen. In drie gevallen was de melding afkomstig van Britten, maar ook een Duitse en een Hongaarse melder dienden een klacht in bij het antidiscriminatiebureau. RADAR Midden- en West-Brabant heeft geen klachten ontvangen van andere Oost-Europeanen, zoals Polen, Bulgaren of Roemenen. Wel diende een Nederlandse man een klacht in bij RADAR Midden- en West-Brabant, omdat hij zich niet mocht inschrijven bij een uitzendbureau dat uitsluitend bestemd was voor Polen. 11 Meldingen hadden betrekking op discriminatie op grond van handicap en chronische ziekte, negen meldingen op seksediscriminatie. Zo werd bijvoorbeeld een rolstoelrijder op een zaterdagavond verzocht een café te verlaten, omdat het te druk zou zijn en het café hierdoor de veiligheid van de man niet zou kunnen garanderen.
Bij seksediscriminatie waren vrouwen (n=4) en mannen (n=4) even vaak slachtoffer van discriminatie. Tevens had een melding betrekking op discriminatie op grond van transseksualiteit. Opvallend is dat drie van de vier klachten over discriminatie van vrouwen betrekking hadden op vijandige bejegening. Alle zaken van discriminatie van mannen gingen om omstreden behandeling.
Zes maal werd melding gedaan van discriminatie op grond van levensovertuiging.
31 Meldingen hadden betrekking op gronden die niet onder de Nederlandse antidiscriminatiewetgeving vallen.

Afhankelijk van de discriminatiegrond hebben melders de voorkeur voor een bepaald meldpunt. Voor de overwegend als hoogdrempelig ervaren melding bij de politie werd vaak gekozen bij een melding van antisemitisme. Melders van discriminatie op grond van leeftijd kozen in 2007 daarentegen uitsluitend voor de melding bij RADAR Midden- en West-Brabant. Hiernaast werd ook discriminatie op grond van handicap, geslacht, levensovertuiging en nationaliteit vaker gemeld bij RADAR. Discriminatie op grond van herkomst werd iets vaker aangegeven bij de politie (53%) dan bij RADAR Midden- en West-Brabant (47%). Opmerkelijk is dat klagers nog niet voor alle gronden van het strafrecht – en voor sommigen zelfs in het geheel niet - de weg naar de politie weten te vinden.

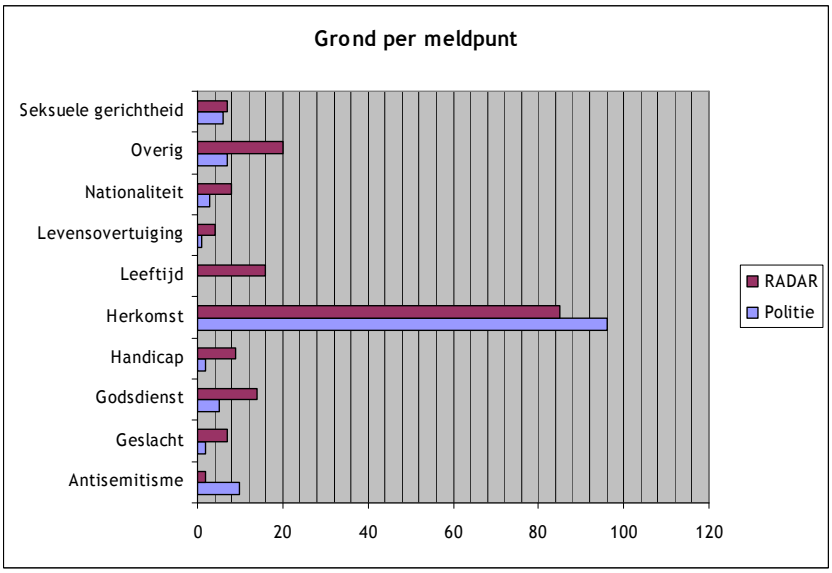

Terrein

Klachten en meldingen zijn onder te verdelen naar maatschappelijke terreinen waar discriminatie heeft plaatsgevonden. Opvallend is de sterke stijging van het aantal discriminatiegevallen in de openbare ruimte (n=84) en de daling van het aantal gevallen in de buurten en wijken (n=48). De verklaring hiervoor ligt enerzijds in een wijziging van de categorieën. Openbare ruimte bestaat pas sinds 2007 als op zichzelf staande categorie en werd voorheen ondergebracht onder "overige". Aan de andere kant heeft de verschuiving te maken met een gewijzigde registratie van extremistische uitingen. In 2006 werden extremistische uitingen onder buurt/wijk of onder "overige" geregistreerd, afhankelijk of een bekladding bijvoorbeeld aangebracht werd op bewoonde huizen of in een fietstunnel. In 2007 werden daarentegen bijna alle meldingen van extremistische uitingen geregistreerd onder openbare ruimte.
De verhoudingsgewijze verdubbeling van het aantal klachten en meldingen van discriminatie in de horeca (n=35) heeft waarschijnlijk te maken met verschillende preventieprojecten van RADAR Midden- en West-Brabant op dit gebied. Door de media-aandacht is de meldingsbereidheid toegenomen.

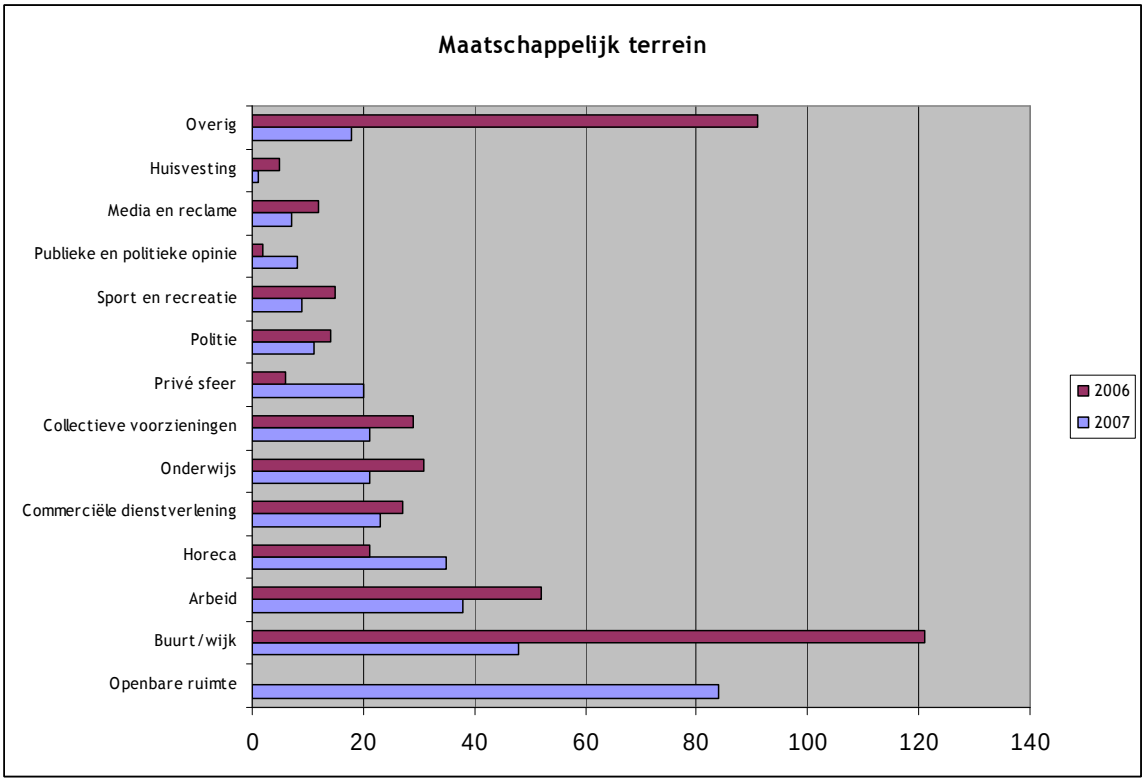

RADAR Midden- en West-Brabant heeft in 2007 38 klachten en meldingen ontvangen over arbeidsmarktdiscriminatie. De meeste arbeidsmarktklachten gingen over discriminatie op de werkvloer (n=13), gevolgd van discriminatie bij werving en selectie (n=11)

Hiernaast ontving RADAR Midden- en West-Brabant 23 klachten en meldingen over discriminatie in de commerciële dienstverlening. Veel van deze klachten gingen over omstreden behandeling (n=17). Ook van de 21 klachten en meldingen over discriminatie bij collectieve voorzieningen heeft de meerderheid (n=12) betrekking op omstreden behandeling.

In 2007 werd 22 maal melding gedaan van discriminatie in het onderwijs. Deze klachten en meldingen gingen ongeveer even vaak over omstreden behandeling (n=9) als over vijandige bejegening (n=8). De meeste meldingen van onderwijsdiscriminatie (n=13) hadden betrekking op rassendiscriminatie, zes zaken gingen over discriminatie op grond van godsdienst en twee zaken over antisemitisme.
In hetzelfde tijdsbestek deden 20 mensen melding van discriminatie in de privésfeer. 15% Van deze meldingen had betrekking op geweld. In 12 gevallen ging het om meldingen van vijandige bejegening. Ook over belediging in de privésfeer kwamen drie zaken binnen.

RADAR Midden- en West-Brabant heeft tevens 11 klachten en meldingen ontvangen over discriminatie door politie, vreemdelingendienst en OM. Opvallend is dat bij RADAR Midden- en West-Brabant op dit terrein uitsluitend meldingen binnenkwamen over discriminatoir gedrag *door* politieagenten, terwijl bij de politie ook melding werd gedaan van discriminatie *jegens* politieagenten. 10 Van de 11 meldingen over discriminatie door politie, vreemdelingendienst en OM hadden betrekking op discriminatie op grond van herkomst.
Hiernaast kwamen in 2007 negen meldingen binnen over sportdiscriminatie, acht meldingen hadden betrekking op discriminerende uitingen van politici en/of opinieleiders. Zeven maal werd melding gedaan van discriminerende uitingen in de media en reclames en een maal werd melding gedaan van discriminatie bij huisvesting. 17 Meldingen waren niet onder te brengen in een van de bestaande categorieën.

Ook het maatschappelijk terrein lijkt van invloed te zijn op de keuze van de melder voor een specifiek meldplek. Klachten en meldingen over arbeidsmarktdiscriminatie, horecadiscriminatie en discriminatie door zakelijke dienstverleners werden vaker gemeld bij RADAR. Ook onderwijsdiscriminatie, discriminatie door politici en/of opinieleiders en discriminatoir optreden van collectieve voorzieningen kwamen vaker binnen bij RADAR. De politie ontving daarentegen vaker meldingen van discriminatie in buurten en wijken, de privésfeer en in de openbare ruimte. Bij de overige categorieën werd bij beide meldplekken ongeveer even vaak melding gedaan of ging het om te kleine aantallen om trends te kunnen constateren.

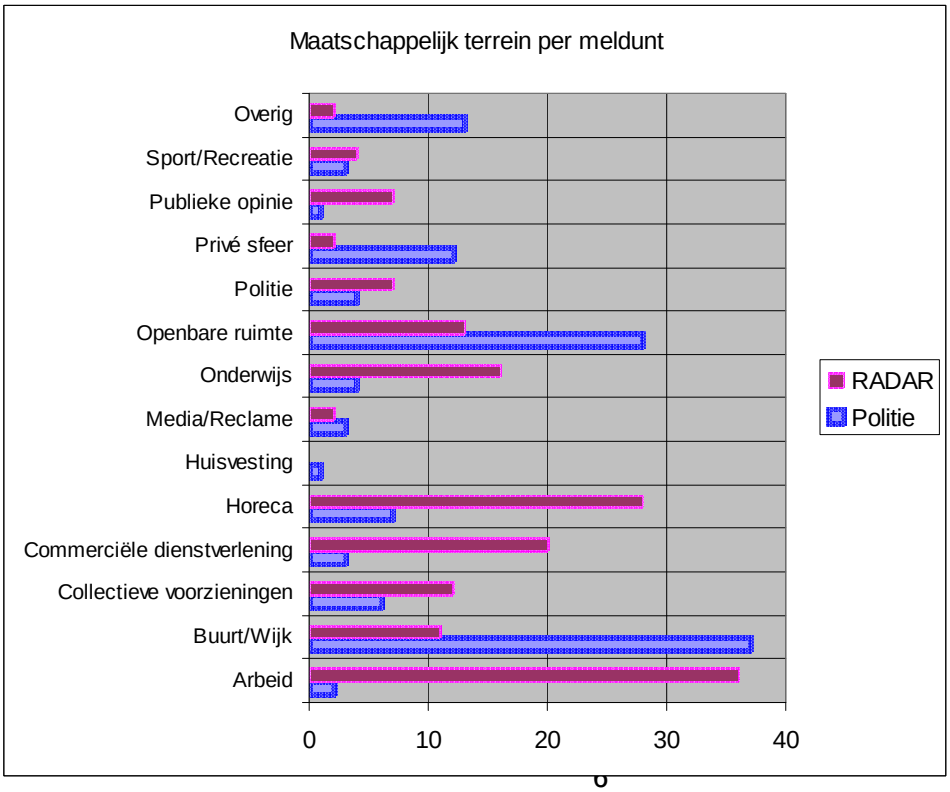

Geografische spreiding van de klachten en meldingen

In 2007 vond ongeveer de helft van de gemelde discriminatie-incidenten plaats in één van de twee grote steden in het werkgebied. Wat betreft de verdeling tussen de twee steden zien we in 2007 een ander patroon dan in 2006. Toen deden de meeste gemelde discriminatiegevallen zich voor in Tilburg, gevolgd door Breda. In 2007 vonden de meeste gemelde discriminatiegevallen (n=93) plaats in Breda, gevolgd door Tilburg (n=82).

Een afname van het aantal gemelde discriminatie-incidenten zien we ook in Roosendaal (met 77.533 inwoners de op twee na grootste stad in het werkgebied). Het aantal klachten en meldingen uit Roosendaal daalde van 42 in 2006 naar 19 in 2007. Gezien het aantal meldingen in de voorafgaande jaren blijkt het jaar 2006 in Roosendaal een uitschieter te zijn geweest. Het aantal gemelde incidenten dat in Roosendaal plaatsvond was in 2007 niet opvallend lager dan in de jaren vóór 2006.

In 2007 zien we een toename van klachten en meldingen waarvan de plaats van het incident niet bekend is (n=53). In 2006 was de plaats van het incident slechts bij twee meldingen niet bekend. De toename van de meldingen met een onbekende plaats van het delict zien we zowel bij de bij RADAR Midden- en West-Brabant binnengekomen meldingen (n=18) als ook bij de bij de andere meldpunten binnengekomen meldingen (n=29).

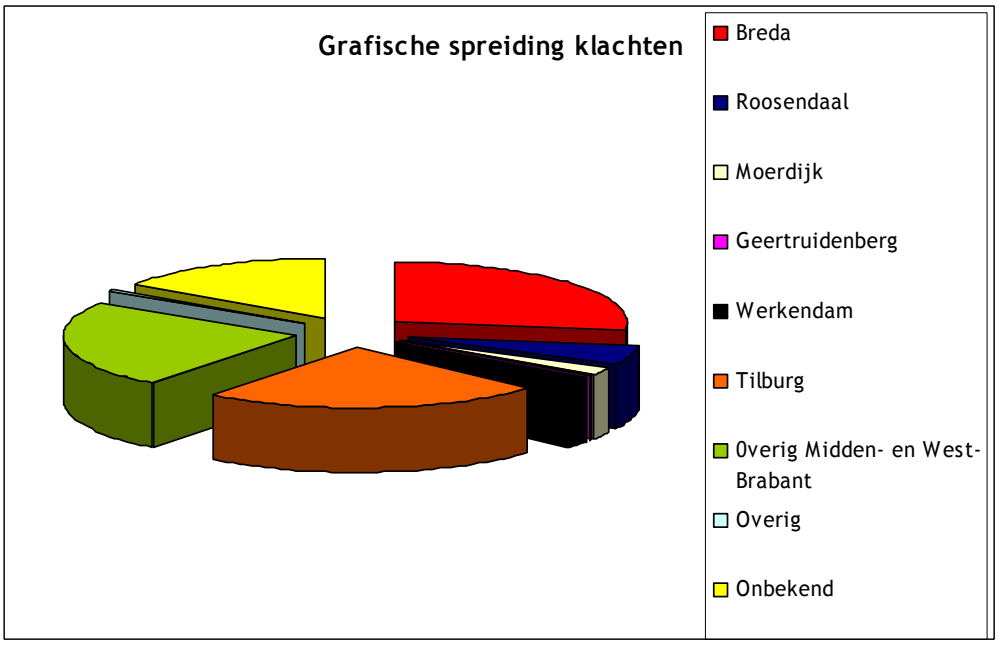

Uitgelicht: Klachten en meldingen van discriminatie op grond van seksuele gerichtheid in Midden- en West-Brabant

Sinds enige tijd staat de discriminatie van homoseksuelen volop in de aandacht. Ook RADAR Midden- en West-Brabant ontvangt veel vragen op dat gebied. Gezien het relatief lage aantal klachten en meldingen over discriminatie van homoseksuelen heeft RADAR besloten de klachten van de afgelopen drie jaar te bundelen om meer inzicht te verkrijgen in de aard van discriminatie op grond van seksuele gerichtheid.

In de afgelopen drie jaar hebben de meeste gevallen van homodiscriminatie betrekking op vijandige bejegening, gevolgd door omstreden behandeling. De discriminatie van homoseksuelen heeft in iets minder dan de helft van alle gevallen de vorm van belediging. Tevens is er bij circa tien percent van alle discriminatiegevallen jegens homoseksuelen sprake van geweld. Bij 15% van deze discriminatiegevallen ging het om een weigering van homoseksuelen.

Aard	2005	2006	2007	**Totaal**
Bedreiging	0	1	2	**3**
Geweld	1	1	1	**3**
Omstreden behandeling	3	1	4	**8**
Vijandige bejegening	4	8	7	**19**
Overig	0	0	1	**1**
Totaal	8	11	15	**34**

Aard specifiek	2005	2006	2007	**Totaal**
Belediging	3	6	6	**15**
Geweld	1	1	1	**3**
Leuze/Bekladding/Tekens/Pamflet/Stickers/Posters	1	2	1	**4**
Toegang geweigerd tot of uitgesloten van dienst/voorziening/betrekking	2	1	2	**5**
Toepassing of uitwerking van regels	1	0	0	**1**
Overig	0	1	5	**6**
Totaal	8	11	15	**34**

Wat betreft de slachtoffers valt op dat homomannen vaker slachtoffer worden van discriminatie op grond van seksuele gerichtheid dan lesbiennes.

Slachtoffer sekse	2005	2006	2007	**Totaal**
Man	5	7	7	**19**
Vrouw	2	2	1	**5**
Organisatie	1	0	1	**2**
Onbekend	0	2	6	**8**
Totaal	8	11	15	**34**

Uitgaande van de binnengekomen klachten en meldingen vormen Nederlanders de grootste slachtoffergroep (n=20). Bij tien meldingen is de afkomst van het slachtoffer niet bekend. Allochtonen maken verhoudingsgewijs weinig melding van discriminatie op grond van seksuele gerichtheid. In de afgelopen drie jaar hebben slechts vier allochtonen (twee Antillianen/Arubanen en twee Turken) melding gemaakt van discriminatie op grond van seksuele gerichtheid.

Slachtoffer afkomst	2005	2006	2007	**Totaal**
Antilliaans/Arubaans	2	0	0	**2**
Marokkaans	0	0	0	**0**
Nederlands	6	8	6	**20**
Surinaams	0	0	0	**0**
Turks	0	1	1	**2**
Onbekend	0	2	8	**10**
Totaal	8	11	15	**34**

Homoseksuelen blijken vaak het slachtoffer te worden van discriminatie tijdens het uitgaan (n=5), bij collectieve voorzieningen (n=4) en op de arbeidsmarkt (n=3). Tevens is er sprake van discriminatie in de directe leefomgeving (buurten en wijken = 4; privésfeer = 3) en in de openbare ruimte (n=3). Het uitgaansleven lijkt een maatschappelijk terrein te zijn waar met name homoseksuelen verhoudingsgewijs vaak in aanraking komen met discriminatie op grond van hun seksuele gerichtheid. De aantallen per maatschappelijk terrein zijn echter doorgaans te laag om trends te kunnen constateren.

Terrein	2005	2006	2007	**Totaal**
Arbeid	1	1	1	**3**
Buurt/Wijk	1	3	0	**4**
Collectieve voorzieningen	1	0	3	**4**
Horeca/Amusement	2	2	1	**5**
Media/Reclame	0	0	1	**1**
Onderwijs	0	1	1	**2**
Openbare ruimte/Publieke domein	0	0	3	**3**
Politie/Vreemdelingendienst/OM	0	0	1	**1**
Privésfeer	0	1	2	**3**
Publieke en politieke opinie	0	0	1	**1**
Sport en recreatie	1	0	0	**1**
Overig	2	3	1	**6**
Totaal	8	11	15	**34**

Betreffende de geografische spreiding van de klachten en meldingen is het op grond van de verschuiving van het werkgebied lastig om trends te constateren. We zien echter dat in 2007 geen klachten uit Tilburg binnen zijn gekomen. Over de afgelopen drie jaar werd veel melding gemaakt van discriminatie op grond van seksuele gerichtheid in Breda, maar met name in 2007 werd ook in veel melding gemaakt van discriminatie in landelijke gebieden.

Gemeente	2005	2006	2007	**Totaal**
Tilburg	0	4	0	**4**
Bergen op Zoom	1	1	2	**4**
Breda	6	4	3	**13**
Drimmelen	0	1	1	**2**
Gilze Rijen	0	0	1	**1**
Raamsdonkveer	0	0	1	**1**
Roosendaal	0	1	1	**2**
Waalwijk	0	0	1	**1**
Werkendam	1	0	0	**1**
Woensdrecht	0	0	1	**1**
Onbekend	0	0	4	**4**
Totaal	8	11	15	**34**

De klachten en meldingen van discriminatie op grond van seksuele gerichtheid zijn afkomstig uit de volgende bronnen:

Bron	2005	2006	2007	**Totaal**
Klacht/melding	5	7	7	**19**
Mediamelding	1	0	2	**3**
Politie	2	4	6	**12**
Totaal	8	11	15	**34**

In de afgelopen drie jaar kwamen 19 meldingen rechtstreeks binnen bij RADAR Midden- en West-Brabant, 12 meldingen kwamen binnen bij de politie. Bij RADAR werd dus vaker melding gedaan dan bij de politie. Dit verschil zien we echter niet in 2007. In 2007 werden zeven gevallen rechtstreeks gemeld bij RADAR, zes gevallen werden gemeld bij de politie. Tevens werden er in de afgelopen drie jaar in de media drie gevallen van discriminatie geconstateerd.